

Şol soraga şeýle jogap

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Şol soraga şeýle jogap ŞOL SORAGA ŞEÝLE JOGAP

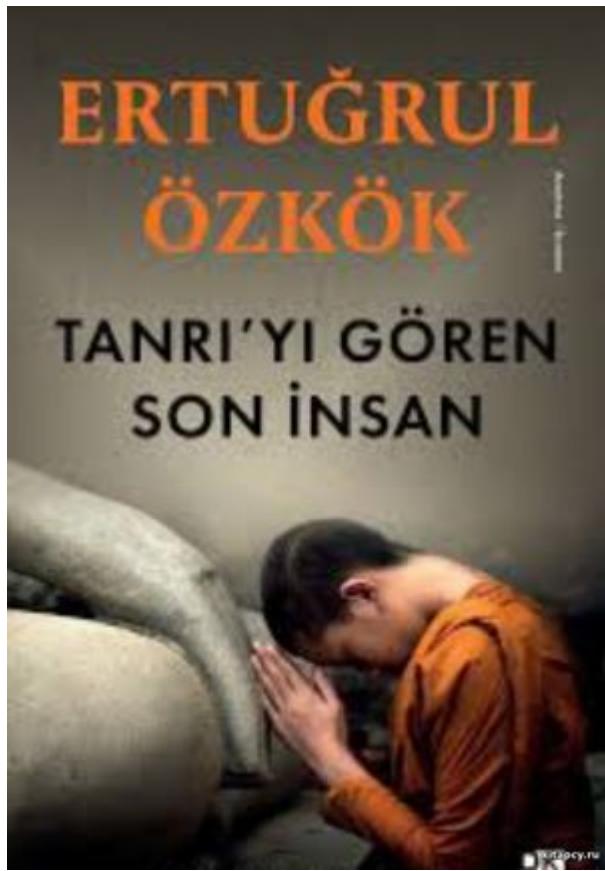
«Biziň mähellämizde» gaty uly lapykeçlik bar. Munuňam sebäbi diňe saýlawlardaky şowsuzlyk däl, Kylyçdaroglynyň kürsüsini hiç kime bermän ýapyşyp ýatmagy gahar-gazap siline öwrülip barýar...

Nirä barsam, kimiň bilen gürrüň etsem «Kylyçdarogly nämücin gidenok?» diýip soralýar.

Hepdäniň ahyrynda Ertugrul (Özkök) abi bilen Mehiko-Siti hakda gürrüň edenimde, «Ölüler baýramyndan», meksikaly arheolog Sergio Gomes Çawesiň syrly gazuw-agtaryş işlerinden söhbet açanymyzda (aramyzda bolup geçen gürrüňleri ol «Hudaýy gören iň soňky adam» kitabynda ýazdy) gürrüň aýlandy-dolandy ýene Kylyçdarogluna geldi: «Kürsüsini nämücin tabşyranok?»

Häsiyetim şeýle: maňa berilen sowala berjek jogabymyň üstünde hökman köp pikirlenmeli bolýaryn.

Dogrudanam, käbir syýasatçylar nämücin ýerini hiç kime bermejek bolup, kürsüsine ýapyşyp ýatýar? Jogaby diňe sebäpnetije baglanychgy bilen düşündirmek kyn bolsa gerek. Meselem, güýje bolan garaşlylyk bolup bilermi? Çünkü güýç garaşlylygy, güýçden aýrylyp bilmezlik adamy degeneratlaşdyrýar.

* * *

Syýasatda güýje duýulýan zerurlyk başgalaryň üstünde gözegçiligi ýola goýmak arzuwyny alamatlandyrýar. Maksat – başgalara täsir etmek, dolandırmak we mümkün boldugyaça golastyna almak.

Şol sebäpden partiýanyň başlygynyň güýç gazaňmak we güýjünü ularmak babatdaky «instinkti» hemise sosial ylymlaryň barlaglarynyň temasy bolup geldi.

Ölemen çilimkeş ajalynyň çilimden boljagyny bilip duranam bolsa, çilim çekmegini dowam etdirýär, gutaran alkaş hem şeýle. Çünkü çilime, araga bolan garaşlylygyň kanagatlandırmak gerek.

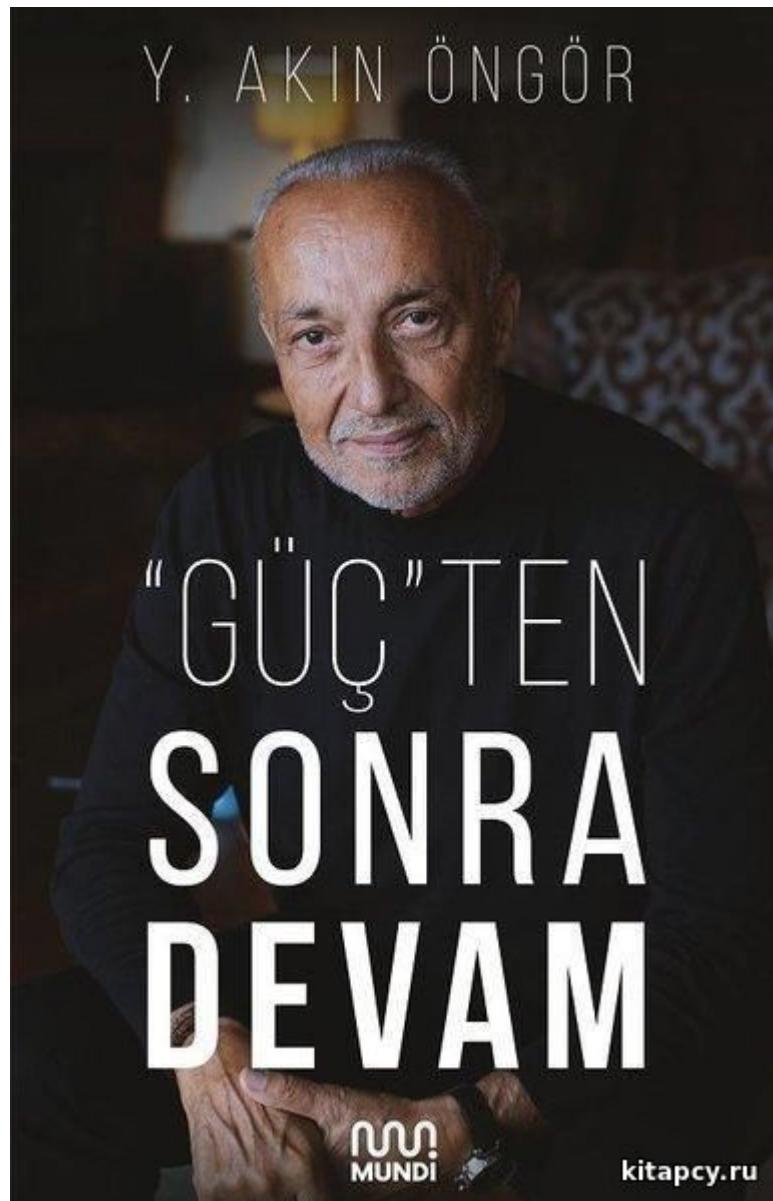
Islendik garaşlylyk pikirlenme ukybynyň ýitgisiidir.

Eýse syýasatda güýji elde saklamak, goramak, dowam etdirmek belli bir derejede güýç garaşlylygyny döredip bilýärmikä?

Bular ýaly garaşlylyk – güýji paýlaşmajak bolmak ýaly netijelere, problemalara sebäp bolup bilermi?

Meselem, mazaly güýç garaşlysy bolan syýasy lider özüne gözegçilik edip bilýärmى? Bu ýagdaý onuň güýje garaşlylyk kararlaryna täsirini ýetirip bilýärmى? Galyberse-de... Güýç

özünü ejiz duýýan ýolbaşçylary diýdimzor edip taşlamazmy?
Onlarça sowaly orta atyp bileris...
Jogaplaryny güýc garaşlylygy boýunça barlag işlerinu geçirýän
hünärménlere goýsak gowy bolar:

* * *

- Güýje has köp mätäçlik duýýanlar – belli bir zadyň başynda durup, başgalara täsir etmekden, derejesi bilen baglanyşykly ýagdaýlary görkezmekden, gazanan at-abraýy bilen başgalara täsir edip, olary özüne çapak çaldırmakdan lezzet alýan adamlar bolýar...
- Başgaça aýdanda, täsir ediji üstünlikden zyýat öz derejesini ulanyp, şahsy üstünlige ýetmekden lezzet alýan adamlardyr...
- Daşyndan seredende, özi we daş-töweregi bilen umumy dil

tapyşyp, başgalar bilen jana-jan dost we çakdanaşa ýakynlyk görkezýän sosial gatnaşyklary ýola goýýarlar. Munuň bilen birlikde, şeýle ýakynlyk hakykatda gizlin bähbidi öz içine alýar: Gözegçilik etmek we güýç gazanmak üçin ýaranlyklar gurmak...

- Köplenç diýen ýaly arka durujy terzde gezýärler. Jebir çeken, kösençlik gören, haky iýlen, hyýanata uçran bendeleriň roluny oýnaýarlar we şeýle ýagdaý başyna gelende-de agressiw çemeleşmekden gaýtmaýarlar...
- Instinkt bilen mantygyň arasyndaky tapawudy seljerme ukybyndan binesip bolandyklary üçin başgalaryň mätäçliklerine duýgudaşlyk bilen garamaýarlar. Ýone şonda-da duýgudaşlyk edensirän bolmagy gowy oñarýarlar...
- Bialaçlyk, gowşaklyk, şowsuzlyk ýaly duýgularyny bardygyny ejizlik hasaplap, özlerinde şeýle kemçilikleriň bardygyny boýun alaslary gelmeýär we bulardan gaçmak üçin gara güýji we diýdimzorlugy öñki hatara sürýär...
- Güýç eýesi bolmaga dyrjaşýan şeýle adamlar elmydama güýjuni şahsy taýdan artdyrmagyň ýollaryny gözleýär. Bu ugruna bolmasa, onda güýç eýesi bolmadyk adamlar bilen bileleşip, bähbitlerini artdyrmagyň ugruna düşýärler...

Barlagçylar geçiren işlerinde bular ýaly adamlara degişli birnäçe aýratynlyklaryň üstünden bardy:

Egosantrizm, duýgudaşlykdan binesiplik, duýgusyzlyk, rehim-şepagatsyzlyk, ahlak gurluşyna pitiwa etmezlik, ýüzleý mylakatlylyk, gözüni-başyňy aýlamak-gözüni gapmak-özüne üns berdirmek güýji...

Hem olary beýgeldýänem güýç. Güýçden gaçansoň «binesiplik sindromy» başlaýar!

Kylyçdarogly «güýç garaşlysy» bolandygy üçin kürsüsinden galkyp bilenokmyka?

Siziň pikiriňizce nähili?

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 18.07.2023 ý. Publisistika